

פרק 4

נתונים על פעילות בית הדין

א. נתונים כלליים

מיום תחילת פעילותו של בית הדין ועד חודש ספטמבר 2022 נפתחו 30 בדיקות מקדמיות ביחס ל-25 מדינות.¹⁴⁹ שתי בדיקות מקדמיות נפתחו בעקבות הפניה של מועצת הביטחון, 13 בעקבות הפניה של מדינה ו-15 בדיקות מקדמיות נפתחו ביוזמת משרד התביעה. מתוכן 10 בדיקות מקדמיות נסגרו ללא פתיחת חקירה: קולומביה, ונצואלה – אירועי 2002, עיראק/בריטניה (סבב ראשון), "פלסטין" 2009, הונדורס, קוריאה הדרומית, קומורו, עיראק/בריטניה (סבב שני), גבון ובוליביה. בדיקה מקדמית אחת, בנוגע לניגריה, הסתיימה בהמלצה לפתוח בחקירה, שטרם אושרה על ידי ערכאת קדם המשפט. שתי בדיקות מקדמיות עדיין מתנהלות: גינאה וונצואלה II.

17 בדיקות מקדמיות הובילו לפתיחת חקירה (לפי סדר פתיחת החקירה): קונגו, אוגנדה, דארפור (סודאן), הרפובליקה המרכז-אפריקאית I, קניה, לוב, חוף השנהב, מאלי, הרפובליקה המרכז-אפריקאית II, גיאורגיה, בורונדי, בנגלדש/מיאנמר, אפגניסטן, "פלסטין", הפיליפינים, ונצואלה I ואוקראינה.

נכון לספטמבר 2022 ידוע על קיומם של תיקים נגד חשודים ספציפיים בעשרה מצבים, המתייחסים לתשע מדינות (לגבי הרפובליקה המרכז-אפריקאית יש שתי חקירות נפרדות): קונגו, אוגנדה, דארפור (סודאן), הרפובליקה המרכז-אפריקאית I ו-II, קניה, לוב, חוף השנהב, מאלי וגיאורגיה.

לצורך העניין, הכוונה ב"תיק" היא לכל מקרה שבו קיים (או היה קיים) הליך המופנה נגד חשוד ספציפי, משלב הבקשה להוצאת צו המעצר או צו הזימון דרך שלבי הדיון בבית הדין, הכוללים את שלב אישור האישומים, המשפט עצמו, ובחלק מהמקרים הערעור. כיוון שצווי המעצר הם בדרך כלל חשאי ומתפרסמים רק לאחר מעצר החשוד, יש להניח שיש גם הליכים נגד חשודים נוספים, אשר אינם נחלת הציבור. ככל שהחשוד לא נעצר לא מתחיל להתנהל המשפט בעניינו, שכן המשפטים מתנהלים, כאמור, רק בנוכחות הנאשם.

149 ביחס לרפובליקה המרכז-אפריקאית, "פלסטין" ועיראק/בריטניה נפתחו שתי בדיקות מקדמיות, וביחס לוונצואלה נפתחו שלוש בדיקות מקדמיות.

לפי הנתונים שפורסמו, נכון לספטמבר 2022 נפתחו בבית הדין תיקים נגד 51 חשודים במסגרת 32 הליכים. 10 נאשמים הורשעו, מתוכם רק חמישה נאשמים הורשעו בעבירות של פשעים נגד האנושות או פשעי מלחמה: שלושה מהם מקונגו – תומאס לובנגה, ג'רמיין קטנגה ובוסקו נטגנדה – גורמים בכירים במיליציות צבאיות שפעלו במדינה, אשר הורשעו בביצוע פשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות הכוללים רצח, תקיפה מכוונת של אזרחים, אונס, עבדות מינית וגיוס ילדים ללחימה, ונידונו לעונשי מאסר של 12-30 שנה; אחד ממאלי – אחמד אל-מהדי – פעיל בארגון טרור, שהורשע בעקבות הודאתו בביצוע פשעי מלחמה הכוללים תקיפה מכוונת נגד מבנים דתיים והיסטוריים ונידון לעונש מאסר של תשע שנים; אחד מאוגנדה – דומיניק אונגוון – מפקד בכיר ב'צבא ההתנגדות של האל' (Lord's Resistance Army – LRA) באוגנדה, שהורשע בביצוע מגוון רחב של פשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות ונידון לעונש מאסר של 25 שנה (לגביו טרם הוכרע הערעור שהגיש). חמישה נאשמים נוספים, כולם מהרפובליקה המרכז-אפריקאית, הורשעו בעבירות של שיבוש הליכי משפט. שבעה חשודים נמצאים בשלב המשפט ואישור האישומים.

לגבי 14 חשודים ההליכים הסתיימו בביטול האישומים או בזיכוי. שישה חשודים נפטרו תוך כדי ההליכים. 14 חשודים טרם נעצרו (אם כי ייתכן שיש עוד חשודים שהוצא נגדם צו מעצר חשאי) ולכן לא מתקיימים ההליכים בעניינם.

המשמעות היא שבעשרים שנות פעילות, הישגי בית הדין בהשגת הרשעות על הפשעים החמורים הקבועים באמנת רומא דלים מאוד.

להלן ימופו כלל המקרים שעניינם נדון בבית הדין מאז הקמתו, במסגרת בדיקות מקדמיות וחקירות. ריכוז של כל המקרים שנבחנו בבית הדין מופיע בנספח א, ופירוט של כל ההליכים הידועים נגד חשודים ספציפיים מופיע בנספח ב.

ב. בדיקות מקדמיות

עשר בדיקות מקדמיות נסגרו ללא המלצה לפתיחה בחקירה (לפי סדר פתיחת הבדיקה המקדמית):

1. **קולומביה** – קולומביה הצטרפה לבית הדין בחודש נובמבר 2002. יש לציין כי במהלך ההצטרפות לבית הדין הודיעה קולומביה, בהתאם לסעיף 124 לאמנה, כי לפרק זמן של שבע שנים אין היא מכירה בסמכות השיפוט של בית הדין ביחס לפשעי מלחמה שבוצעו בשטחה או על ידי אזרחיה. לפיכך, לבית הדין סמכות שיפוט ביחס לפשעים אלו החל מחודש נובמבר 2009. ביוני 2004 פתח התובע אוקמפו בבדיקה מקדמית

ביוזמתו, לאחר קבלת פניות מאישים ומארגונים בנוגע לחשדות לביצוע פשעים נגד האנושות במהלך מלחמת האזרחים שמתנהלת במדינה זה שנים רבות. בחודש נובמבר 2012 קבעה התובעת בנסודה כי יש יסוד סביר להניח שפשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות בוצעו על ידי כל הצדדים לעימות, הן מצד הכוחות הקולומביאניים והן מצד מיליציות צבאיות.¹⁵⁰ הבדיקה המקדמית התמקדה מאז בבחינה של קבילות המקרים בהתאם לעקרון המשלימות, לאור קיומם של הליכים מדינתיים בקולומביה, תוך קיום מגעים רצופים עם הממשלה.¹⁵¹ בחודש אוקטובר 2021 הודיע התובע חאן שמשרדו חתם על הסכם שיתוף פעולה עם ממשלת קולומביה וכי הורה על סגירת הבדיקה המקדמית, לאור קיום הליכים מדינתיים ובהתאם לעקרון המשלימות.¹⁵² מדובר בפרק הזמן הארוך ביותר שבו התקיימה בדיקה מקדמית.

2. **ונצואלה – אירועי 2002** – ונצואלה הצטרפה לבית הדין בחודש יוני 2000 ולכן יש לו סמכות שיפוט ביחס לפשעים שבוצעו בשטחה מ־1 ביולי 2002 – מועד כניסת אמנת רומא לתוקף. בעקבות פניות שהוגשו לבית הדין בטענות לביצוע פשעים נגד האנושות על ידי ממשלת ונצואלה וכוחות הקשורים אליה, נפתחה בדיקה מקדמית שנסגרה על ידי התובע אוקמפו בפברואר 2006.¹⁵³ התובע קבע כי חלק מהפניות עסקו בניסיון ההפיכה הכושל נגד הנשיא דאז הוגו צ'אבז בחודש אפריל 2002, לפני כניסת אמנת רומא לתוקף, ולכן אין לבית הדין סמכות שיפוט ביחס אליהן. ביחס לשאר הפניות נקבע כי לאור חוסר דיוק, היעדר פרטים מהותיים וחוסר העקביות שלהן, אין יסוד סביר לפתיחה בחקירה בגין פשעים נגד האנושות של ביצוע התקפה נרחבת או שיטתית נגד אוכלוסייה אזרחית.

3. **עיראק/בריטניה (סבב ראשון)** – בריטניה הצטרפה לבית הדין בחודש אוקטובר 2001, ולכן יש לו סמכות שיפוט ביחס לפשעים שבוצעו על ידי אזרחיה אף אם בוצעו

150 ICC, The Office of the Prosecutor, Situation in Colombia Interim Report (Nov. 2012)

151 דוח בדיקות מקדמיות 2020, לעיל ה"ש 47, סעיפים 152-154.

152 ICC, Press Release, ICC Prosecutor, Mr. Karim A. A. Khan QC, concludes the preliminary examination of the Situation in Colombia with a Cooperation Agreement with the Government charting the next stage in support of domestic efforts to advance transitional justice (Oct. 28, 2021)

153 ICC, The Office of the Prosecutor (Feb. 9, 2006). בהודעת הסגירה לא מפורט מתי נפתחה הבדיקה המקדמית או מתי התקבלו הפניות שהובילו לבדיקה.

בשטחה של מדינה שאינה חברה בבית הדין, כמו עיראק. בעקבות פניות מארגונים ומאישים בנוגע לטענות לפשעי מלחמה שביצעו אנשי צבא בריטניה בעצורים עיראקים במהלך מלחמת המפרץ, בין החודשים מארס עד מאי 2003, נפתחה בדיקה מקדמית. בחודש פברואר 2006 הורה התובע אוקמפו על סגירת הבדיקה המקדמית בנימוק שלאור מיעוט המקרים לא הושג רף החומרה הנדרש.¹⁵⁴

4. **“פלסטין” 2009 (הבדיקה התייחסה גם לישראל)** — בחודש ינואר 2009 ביקשה הרשות הפלסטינית לקבל עליה את סמכות השיפוט של בית הדין ולחקור את פשעי המלחמה שנעברו החל ב־1 ביולי 2002. בחודש אפריל 2012 דחה התובע אוקמפו את הבקשה, על בסיס הוראה באמנת רומא הקובעת כי רק מדינה שהוכרזה בזירה הבינלאומית יכולה לקבל על עצמה את סמכות השיפוט של בית הדין.¹⁵⁵ לפירוט ראו בפרק 1 ובפרק 6.

5. **הונדורס** — הונדורס הצטרפה לבית הדין בחודש ספטמבר 2002. בנובמבר 2010 נפתחה בדיקה מקדמית ביוזמת התובע אוקמפו, בנוגע לחשדות לביצוע פשעים נגד האנושות שבוצעו בעיקר לאחר ההפיכה השלטונית במדינה בחודש יוני 2009. באוקטובר 2015 הורתה התובעת בנסודה על סגירת הבדיקה המקדמית.¹⁵⁶ התובעת קבעה כי לאחר בדיקה מעמיקה של המידע הזמין אין יסוד סביר להאמין כי בוצעו פשעים נגד האנושות, שכן אין די ראיות לכך שהפעולות הצביעו על מדיניות לבצע התקפה נרחבת או שיטתית המכוונת נגד אוכלוסייה אזרחית.

6. **קוריאה הדרומית** — קוריאה הדרומית הצטרפה לבית הדין בחודש פברואר 2003. בדצמבר 2010 פתח התובע אוקמפו בבדיקה מקדמית בנוגע לחשדות לביצוע פשעי מלחמה על ידי כוחות של קוריאה הצפונית נגד קוריאה הדרומית, בהקשר של שתי תקריות שאירעו בים הצהוב בשנת 2010 — הטבעה של ספינה של חיל הים של קוריאה הדרומית וכן ירי לעבר אי השייך לה. בחודש יוני 2014 הורתה התובעת בנסודה על סגירת הבדיקה המקדמית.¹⁵⁷ התובעת קבעה כי שתי התקריות לא עולות כדי פשע

154 ICC, The Office of the Prosecutor (Feb. 9, 2006). גם בנוגע לבדיקה זו לא צוין בהודעת הסגירה מתי נפתחה הבדיקה המקדמית, או מתי התקבלו הפניות שהובילו לבדיקה.

155 ICC, The Office of the Prosecutor, Situation in Palestine (Apr. 3, 2012)

156 ICC, The Office of the Prosecutor, Situation in Honduras Article 5 Report (Oct. 2015)

157 ICC, The Office of the Prosecutor, Situation in the Republic of Korea Article 5 Report (June 2014)

מלחמה, שכן הירי לעבר הספינה כוון נגד מטרה צבאית לגיטימית, ואין יסוד סביר להניח כי הירי לעבר האי היה במתכוון נגד אובייקטים אזרחיים, או שהפגיעה הצפויה באזרחים הייתה מופרזת ביחס ליתרון הצבאי הצפוי מההתקפה.

7. **קומורו (הבדיקה התייחסה גם לישראל)** – קומורו הצטרפה לבית הדין בחודש

נובמבר 2006. במאי 2013 הגישה קומורו הפניה לבית הדין לחקור חשדות לביצוע פשעי מלחמה על ידי כוחות צה"ל במהלך ההשתלטות על ספינת המרמרה (פרשת המשט). הספינה נשאה את דגל קומורו ולכן נחשבת כשטח מדינה זו. בחודש נובמבר 2014 הורתה התובעת בנסודה על סגירת הבדיקה המקדמית.¹⁵⁸ ראו פירוט בפרק 6.

8. **עיראק/בריטניה (סבב שני)** – בחודש מאי 2014 התובעת בנסודה פתחה מחדש את

הבדיקה המקדמית שנסגרה בשנת 2006 (ראו בפסקה 2 לעיל), לאור קבלת מידע חדש בנושא.¹⁵⁹ הבדיקה התמקדה בעיקר באופן הטיפול של הצבא הבריטי בעצורים עיראקים מאז פרוץ מלחמת המפרץ השנייה, בין השנים 2003-2009, ובחשדות בדבר ביצוע פשעי מלחמה בעצורים. ב־9 בדצמבר 2020 הודיעה התובעת בנסודה על סגירת הבדיקה.¹⁶⁰

התובעת מצאה כי יש יסוד סביר להניח שהכוחות הבריטיים ביצעו פשעי מלחמה נגד עצורים עיראקים, בין היתר רצח של שבעה עצורים לכל הפחות, עינויים או יחס לא־אנושי או משפיל ומבזה ב־54 עצורים לכל הפחות, ואונס ואלימות מינית נגד שבעה עצורים לכל הפחות. למרות ראיות לביצוע עבירות אלו, אשר נכללות בסמכות השיפוט של בית הדין, ולמרות ביקורת נוקבת על אופן ההתנהלות של בריטניה בכל הנוגע לחקירת המקרים, התובעת קבעה כי המקרים לא קבילים בעת הנוכחית, על בסיס עקרון המשלימות.

התובעת מתחה ביקורת על העובדה שלאחר עשר שנים של חקירה ובחינה של אלפי האשמות, לא הועמד לדין אפילו אדם אחד. התובעת ציינה כי היו מספר מקרים שלגביהם נבחנה האפשרות להעמיד לדין אולם לבסוף הוחלט שלא, לאור מיעוט הראיות או בשל אינטרס ציבורי. בהקשר זה התובעת גרסה כי היעדר ראיות מספקות

158 ICC, The Office of the Prosecutor, Situation on Registered Vessels of Comoros, Greece and Cambodia Article 53(1) Report (Nov. 6, 2014)

159 ICC, Statement, Prosecutor of the International Criminal Court, Fatou Bensouda, re-opens the preliminary examination of the situation in Iraq (May 13, 2014)

160 ICC, The Office of the Prosecutor, Situation in Iraq/UK Final Report (Dec. 9, 2020)

נבע בחלקו מהתנהלות הצבא הבריטי בשלב הראשוני שבו התעוררו החשדות לביצוע פשעי מלחמה, אשר הייתה בלתי מספקת ולא ניכר מאמץ אמיתי לבצע חקירות באופן אובייקטיבי. התובעת התייחסה להאשמות בדבר כשלים בתהליך קבלת ההחלטות, כולל טיוח החקירות, התעלמות מכוונת, זיוף, העלמת ראיות וסגירה מוקדמת של תיקים בשל לחץ מהדרגים הגבוהים, והעלאת חששות ביחס להאשמות אלו. עם זאת ציינה כי השיקול המכריע אם לפתוח בחקירה הוא קיום ראיות לחוסר רצון מצד הרשויות לחקור את החשדות, מתוך כוונה להגן על המבצעים מאחריות פלילית. בהתאם, על אף הביקורת, התובעת קבעה כי לא מצאה ראיות לכך שהרשויות בבריטניה לא היו מוכנות לבצע חקירות או העמדות לדין בכנות, וכי ההחלטות בנושא לא נבעו מחוסר רצון להעמיד לדין, ולכן המקרים הפוטנציאליים אינם קבילים לחקירה בבית הדין. התובעת ציינה כי משרדה יבחן את ההשפעה של מהלכי חקיקה שמתקיימים בבריטניה, ככל שיתגבשו לכדי חקיקה, שבמסגרתם הוצע לתת חסינות לחיילים לשעבר מהעמדה לדין בגין פשעים שביצעו בעיראק, כולל אם יהיה מקום לפתיחה מחדש של הבדיקה המקדמית, לאור ההשפעה של חקיקה כזו על הנכונות והיכולת של בריטניה לקיים הליכים בנושא.

9. **גבון** – גבון הצטרפה לבית הדין בחודש ספטמבר 2000. בספטמבר 2016 פתחה התובעת בנסודה בבדיקה מקדמית, בעקבות הפניה של גבון בבקשה לחקור חשדות לביצוע פשעים שאירעו במהלך אירועי אלימות סביב הבחירות לנשיאות שנערכו בחודש אוגוסט 2016. בספטמבר 2018 הורתה התובעת על סגירת הבדיקה המקדמית וקבעה כי המידע שנבחן לא מראה על יסוד סביר להניח שפשעים שנמצאים בסמכות השיפוט של בית הדין אכן התרחשו, הן על ידי כוחות הביטחון של גבון והן על ידי האופוזיציה.¹⁶¹

10. **בוליביה** – בוליביה הצטרפה לבית הדין בחודש ספטמבר 2002. בספטמבר 2020 פתחה התובעת בנסודה בבדיקה מקדמית בעקבות הפניה מאת הממשלה הזמנית בבוליביה בבקשה לחקור חשדות לביצוע פשעים נגד האנושות, שבוצעו בשטחה על ידי חברי מפלגות אופוזיציה ותומכיהם במהלך ההפגנות במדינה סביב דחיית הבחירות לנשיאות בחודש אוגוסט 2020.¹⁶² בהפניה נטען כי ההפגנות וחסימות הכבישים במדינה

161 ICC, The Office of the Prosecutor, Situation in the Gabonese Republic Article 5 Report (Sep. 21, 2018)

162 ICC, Statement, the Prosecutor of the International Criminal Court, Mrs. Fatou Bensouda, on the referral by Bolivia regarding the situation in its own territory (Sep. 9, 2020)

התרחשו, בין היתר, במטרה למנוע מעבר של אספקה חיונית להתמודדות עם נגיף הקורונה לחלקים במדינה – דבר שהביא לאבדות בנפש. בחודש פברואר 2022 הודיע התובע חאן כי הורה על סגירת הבדיקה המקדמית. חאן קבע כי אין בסיס סביר להאמין כי המעשים לכאורה המיוחסים למעורבים בחסימות מהווים פשע הנופל בסמכות בית הדין.¹⁶³

שלושה מצבים נמצאים בשלב הבדיקות המקדמיות. בשניים מהם (גינאה וונצואלה II) עדיין נערכות בדיקות ובשלישי (ניגריה) הומלץ על פתיחה בחקירה, אך טרם הוגשה הבקשה לאישור הפתיחה בחקירה לערכאת קדם המשפט. פירוט הבדיקות המקדמיות הפתוחות:

1. **גינאה** – גינאה הצטרפה לבית הדין בחודש אוקטובר 2003. באוקטובר 2009 פתח התובע אוקמפו ביוזמתו בבדיקה מקדמית בנוגע לחשדות לביצוע פשעי מלחמה על ידי חיילי החונטה הצבאית בגינאה, אגב דיכוי ההפגנות שהתקיימו בבירה קונאקרי בסוף חודש ספטמבר 2009. ההפגנות התקיימו עקב פרסום ידיעות על כוונתו של מנהיג החונטה הצבאית מוסא דאדיס קמארה להתמודד בבחירות לנשיאות, זאת בניגוד להבטחתו כי יעביר את השלטון במדינה לנשיא שייבחר בבחירות. קמארה תפס את השלטון במדינה בסוף שנת 2008, לאחר מותו של הנשיא לנסנה קונטה, אשר כיהן בתפקיד משנת 1984. מוערך כי במהלך דיכוי ההפגנות נהרגו 156 אזרחים לכל הפחות, ויותר מ-109 נשים נאנסו.

הבדיקה המקדמית מתמקדת בעיקר בסוגיית המשלימות, תוך בחינה של כנות החקירות וההליכים המדינתיים. בחודש פברואר 2010 מונו שלושה שופטים מקומיים לחקור את האירועים, ובדצמבר 2017 הודיעו כי יש להעמיד לדין 13 חשודים, כולל מנהיג החונטה לשעבר קמארה ופקידים בכירים נוספים. המשפט טרם החל. בדוח הבדיקות המקדמיות לשנת 2020 ציינה התובעת בנסודה כי השלטונות בגינאה לא הודיעו על מסגרת זמן לתחילת המשפט, וכי בכוונתה לפרסם אמות מידה להערכת כנות ההליכים המדינתיים, שיוכלו לסייע למשרדה לקבוע אם לבקש אישור מערכאת קדם המשפט לפתוח בחקירה, או שלאור ההליכים המדינתיים יש לסגור את הבדיקה המקדמית.¹⁶⁴

163 ICC, Statement, ICC Prosecutor, Mr. Karim A. A. Khan QC, concludes the preliminary examination of the Situation in Bolivia and determines that an investigation is not warranted (Feb. 14, 2022)

164 דוח בדיקות מקדמיות 2020, לעיל ה"ש 47, פסקה 175 עמ' 45.

2. **ניגריה** — ניגריה הצטרפה לבית הדין בחודש ספטמבר 2001. בנובמבר 2010 פתח התובע אוקמפו ביוזמתו בבדיקה מקדמית בנוגע לחשדות לביצוע פשעים במהלך עימותים אלימים ברחבי המדינה. הבדיקה התמקדה בחשדות לביצוע פשעים על ידי ארגון בוקו חראם מאז חודש יולי 2009, וכן פשעים של כוחות הביטחון של ניגריה מתחילת העימות המזוין עם הארגון בחודש יוני 2011.

מאז שנת 2015 התמקדה הבדיקה המקדמית בבחינה אם מתקיימים הליכים מדינתיים, ואם הם כנים. בחודש דצמבר 2020 הודיעה התובעת בנסודה כי התמלאו תנאי הסף הנדרשים לפתיחת חקירה, וכי על אף התקיימותם של הליכים מסוימים במדינה, המקרים הפוטנציאליים יהיו קבילים בבית הדין. זאת מכיוון שההליכים המדינתיים נגד בוקו חראם אינם כוללים את הפשעים שמשרד התביעה הצביע עליהם או מוכוונים רק נגד הדרג הנמוך, וההליכים נגד כוחות הביטחון הניגריים נעצרו, או שלא הוכח כי התקיימו באופן כן ואובייקטיבי.¹⁶⁵ נוכח העובדה שמשרד התביעה פתח ביוזמתו בבדיקה המקדמית, נדרש אישור של ערכאת קדם המשפט לפתיחה בחקירה. התובעת בנסודה הודיעה כי היא מותירה לתובע החדש להגיש את הבקשה בעניין. בחודש אפריל 2022 ביקר התובע חאן בניגריה ומסר כי סוכם להמשיך לקיים מגעים עם ממשלת ניגריה, במגמה להגיע להסכם פורמלי על המשך ההתנהלות כדי להבטיח קידום הליכים על בסיס עקרון המשלימות.¹⁶⁶

3. **ונצואלה II** — בחודש פברואר 2020 פנתה ממשלת ונצואלה בבקשה לחקור טענות לפשעים נגד האנושות שמבוצעים בשטחה, בהקשר של הסנקציות שהטילה ארצות הברית על המדינה מאז שנת 2014.¹⁶⁷ בהפניה נטען כי הסנקציות הובילו לעלייה משמעותית מאוד של שיעור התמותה של ילדים ומבוגרים במדינה וכן לפגיעה בזכויות אדם אחרות כגון הזכות למזון, טיפול רפואי וחינוך, באופן שמהווה התקפה נרחבת או שיטתית על אוכלוסייה אזרחית. לאור ההפניה פתחה התובעת בנסודה בבדיקה

165 ICC, Statement of the Prosecutor, Fatou Bensouda, on the conclusion of the preliminary examination of the situation in Nigeria (Dec. 11, 2020)

166 ICC, Statement, ICC Prosecutor, Mr Karim A.A. Khan QC, concludes first official visit to Nigeria (Apr. 22, 2022)

167 ICC, Statement of the Prosecutor of the International Criminal Court, Mrs. Fatou Bensouda, on the referral by Venezuela regarding the situation in its own territory (Feb. 17, 2020)

מקדמית. הבדיקה מתמקדת בבחינה אם יש יסוד סביר להניח שבוצעו פשעים הנמצאים תחת סמכות השיפוט של בית הדין.

ג. חקירות

בבית הדין מתנהלות, נכון למועד כתיבת מזכר זה, 17 חקירות שנמצאות בשלבים שונים. אף אחת מהחקירות שנפתחו לא נסגרה עדיין באופן רשמי. לפירוט נוסף ראו בנספחים. החקירות (לפי סדר פתיחת החקירה) הן:

1. **קונגו** – הרפובליקה הדמוקרטית של קונגו הצטרפה לבית הדין בחודש אפריל 2002. באפריל 2004 פנתה ממשלת קונגו בבקשה לחקור פשעים שבוצעו בשטחה, ובעקבות הפניה זו נפתחה חקירה בחודש יוני 2004. מדובר בחקירה הראשונה שנפתחה בבית הדין.¹⁶⁸

הרקע לחקירה הוא מלחמת קונגו השנייה שהתרחשה בין השנים 1998-2003, העימותים בין מיעוטים אתניים, בין בני ההמה לבני הלנדו, והרצון לשלוט במשאבי הטבע באזור. בשיאה כללה המלחמה מעורבות של תשע מדינות וכ-20 מיליציות חמושות. מוערך כי המלחמה הובילה למותם של יותר מחמישה מיליון בני אדם, מרביתם מרעב ומחלות. החקירה מתמקדת בפשעי מלחמה ובפשעים נגד האנושות שהתרחשו במזרח המדינה, במחוז איטורי (Ituri) ובמחוז קיוו (Kivu) הצפוני והדרומי, החל מ־1 ביולי 2002.

במסגרת החקירה שנמשכה שנים רבות נפתחו תיקים נגד שישה חשודים, שהיו מנהיגים או גורמים בכירים במיליציות צבאיות ובארגונים מזוינים שהיו מעורבים בעימות. שלושה מהם הורשעו בביצוע פשעים, כמפורט לעיל. חשוד אחד זוכה, נגד חשוד נוסף לא אושרו האישומים וחשוד אחד טרם נעצר. לא ידוע על הליכים שנפתחו נגד בכירים בצבא או בממשלת קונגו.

2. **אוגנדה** – אוגנדה הצטרפה לבית הדין בחודש יוני 2002. בדצמבר 2003 הייתה אוגנדה המדינה הראשונה שפנתה לבית הדין בבקשה לחקור פשעים שבוצעו בשטחה. בעקבות ההפניה נפתחה חקירה ביולי 2004.¹⁶⁹

¹⁶⁸ ICC, Press Release, The Office of the Prosecutor of the International Criminal Court opens its first investigation (June 23, 2004)

¹⁶⁹ ICC, Press Release, Prosecutor of the International Criminal Court opens an investigation into Northern Uganda (July 29, 2004)

הרקע לחקירה הוא העימות המתמשך בין ארגון המורדים 'צבא ההתנגדות של האל' (LRA) והרשויות הלאומיות של אוגנדה, שהחל בשנת 1986 ונמשך עשרות שנים. הלחימה כללה שימוש נרחב בילדים-לוחמים. העימות הוביל למותם של עשרות אלפי בני אדם ולעקירתם של כשני מיליון אזרחים מבתייהם. החקירה עוסקת בפשעי מלחמה ובפשעים נגד האנושות שבוצעו במסגרת העימות החל מ־1 ביולי 2002, ובעיקר בצפון המדינה.

במסגרת החקירה נפתחו תיקים נגד חמישה חשודים, מפקדים בכירים ב־LRA, כולל ג'וזף קוני, מייסד ומפקד הארגון, וסגנו, אשר טרם נעצרו. מעניין לציין כי דומיניק אוונגון, החשוד היחיד שהתנהל נגדו משפט שאף הסתיים בהרשעה, נחטף בעצמו בגיל 9 על ידי ה־LRA, ובהמשך התקדם בארגון. הסגרתו של אוונגון לבית הדין בינואר 2015 בוצעה בסיועם של כוחות ארצות הברית שפעלו במרכז אפריקה.¹⁷⁰ ההליכים נגד שני חשודים נוספים הופסקו עקב פטירתם.

3. **דארפור, סודאן** — סודאן אינה חברה בבית הדין, אולם בחודש מארס 2005 אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 1593 (2005), שבמסגרתה הפנתה את המצב הנוגע לעימות בחבל דארפור בסודאן לבית הדין.¹⁷¹ מדובר בהפניה הראשונה של מועצת הביטחון, ובחקירה הראשונה בשטח של מדינה שאינה חברה. החקירה נפתחה בחודש יוני 2005 ועוסקת ברצח עם, בפשעי מלחמה ובפשעים נגד האנושות שבוצעו על ידי כל הצדדים בעימות המזוין במדינה, החל מ־1 ביולי 2002.¹⁷² הרקע לחקירה הוא מאבק אלים שהתרחש בחבל דארפור בין צבא סודאן, בסיוע מרכזי של מיליציות ג'נג'וויד (Janjaweed), לבין מספר ארגונים חמושים. מוערך כי העימות הוביל למותם של כ־450 אלף בני אדם ולעקירתם של יותר משלושה מיליון בני אדם מבתייהם. במהלך העימות ביצעה מיליציות ג'נג'וויד, בגיבוי צבא סודאן, תקיפות רבות על כפרים של קבוצות אתניות לא־ערביות, בעיקר נגד בני הפור, מסליט וזגהוואה, שכללו הרס מוחלט וביזה של הכפרים.

במסגרת החקירה נפתחו תיקים נגד שבעה חשודים, הכוללים חברים בממשלת סודאן ומנהיגים של מיליציות צבאיות וארגונים מזוינים, אולם עד כה טרם הושגה

170 דוח ASIL, לעיל ה"ש 13, עמ' 22.

171 S.C. Res. 1593 (Mar. 31, 2005)

172 ICC, Press Release, The Prosecutor of the ICC opens investigation in Darfur (June 6, 2005)

הרשעה כלשהי ורוב החשודים אינם נמצאים בחזקת בית הדין. הליך פעיל מתקיים רק נגד עלי קושייב, מנהיג מיליצית ג'נג'ויד, אשר הועבר לבית הדין ביוני 2020 ומשפטו נפתח באפריל 2022. נגד חשוד אחר לא אושרו האישומים, חשוד אחד נפטר וארבעה חשודים טרם נעצרו.

החקירה הובילה לפתיחת ההליך הראשון נגד ראש מדינה מכהן, עומר אל-בשיר, שהיה נשיא רפובליקת סודאן. הוא הואשם בביצוע פשעים נגד האנושות הכוללים רצח, הכחדה, גירוש, עינויים ואונס; בפשעי מלחמה הכוללים תקיפה מכוונת של אזרחים וביזה; ובפשעים של רצח עם (ג'נוסייד) על ידי הריגה ופגיעה בקבוצה מוגדרת כדי להשמידה. לאורך שנות שלטונו היו מספר ניסיונות לעצור אותו כאשר ביקר במדינות חברות, אולם רשויות המדינות השונות סרבו להיעתר לבקשות ההסגרה של בית הדין. הסירוב הוביל למספר הרב ביותר של קביעות על ידי בית הדין כי מדינה לא שיתפה עימו פעולה, ולהעברת המקרים לאספת המדינות החברות ולמועצת הביטחון. לאחר הדחתו של אל-בשיר בהפיכה צבאית באפריל 2019, הוא הועמד לדין בסודאן באישומים של שחיתות ונידון בדצמבר 2019 לשנתיים מאסר. נמסר כי יועמד לדין גם על עבירות הנוגעות לתפקידו בהפיכה האלימה של 1989. באוגוסט 2021 חתמה ממשלת סודאן על הסכם עם בית הדין שלפיו תשתף פעולה עם בית הדין, ובהודעה רשמית של הממשלה נמסר כי יש כוונה להעביר את אל-בשיר ובכירים לשעבר נוספים לידי בית הדין.¹⁷³ עם זאת הכוונה טרם מומשה. מכיוון שאינו נמצא בחזקת בית הדין, ההליך נגדו מוקפא.

4. **הרפובליקה המרכז-אפריקאית** – הרפובליקה המרכז-אפריקאית הצטרפה לבית הדין בחודש אוקטובר 2001. בדצמבר 2004 פנו השלטונות במדינה לבית הדין בבקשה לחקור פשעים שבוצעו בשטח המדינה, ובעקבות ההפניה נפתחה חקירה בחודש מאי 2007.¹⁷⁴ החקירה עוסקת בפשעי מלחמה ובפשעים נגד האנושות שבוצעו לכאורה אגב העימות המזין במדינה, ששיאו היה בשנים 2002-2003.

ICC, Press Release, The Prosecutor of the International Criminal Court, Mr Karim A. A. Khan QC, concludes his first visit to Sudan with the signing of a new Memorandum of Understanding ensuring greater cooperation (Aug. 17, 2021); CNN, Sudan to hand ex-President Omar al-Bashir to ICC (Aug. 11, 2021)

ICC, Statement, Prosecutor opens investigation in the Central African Republic (May 22, 2007)

הרקע לחקירה הוא ההפיכה הצבאית שהוביל פרנסואה בוזיזה, גנרל לשעבר בצבא הרפובליקה המרכז-אפריקאית, נגד הנשיא נז'ה-פליקס פטאסה. על מנת להגן על שלטונו הסתייע הנשיא פטאסה בארגון החמוש 'התנועה לשחרור קונגו'. בסיום הלחימה תפס בוזיזה את השלטון במדינה וכיהן כנשיא הרפובליקה במשך עשר שנים, עד שנת 2013.

בהליך העיקרי שעסק בפשעי מלחמה ובפשעים נגד האנושות הועמד לדין ז'אן-פייר במבה גומבו, שהיה הנשיא והמפקד העליון של התנועה לשחרור קונגו. בשנת 2016 הוא הורשע בביצוע פשעים נגד האנושות של רצח ואונס ובפשעי מלחמה של רצח, אונס וביזה, מכוח תפקידו כמפקד התנועה ושליטתו האפקטיבית בכוחות שביצעו את הפשעים. ביוני 2018 הפכה ערכאת הערעור את הרשעתו וזיכתה אותו, תוך התחשבות בכך שהיה מפקד המרוחק מהזירה, ועקב קושי להוכיח שנמנע מנקיטת הצעדים הדרושים והסבירים כדי למנוע את ביצוע הפשעים על ידי פקודיו.

במסגרת החקירה נפתח הליך נוסף ובסופו הורשעו חמישה חשודים, ביניהם גומבו, בעבירות של שיבוש הליכי משפט, ובכלל זה השפעה על עדים בהליך העיקרי. הנאשמים נידונו לעונשים של מספר חודשי מאסר (שאת רובם כבר ריצו במהלך המשפט) ולקנסות.

5. **קניה** – קניה הצטרפה לבית הדין בחודש יוני 2005. בראשית שנת 2008 פתח התובע אוקמפו ביוזמתו בדיקה מקדמית לאחר קבלת פניות מארגונים ומגורמים פרטיים, ובחודש מארס 2010 נפתחה חקירה, לאחר קבלת אישור מערכאת קדם המשפט.¹⁷⁵ מדובר בחקירה הראשונה שנפתחה ביוזמת משרד התביעה.

הרקע לחקירה הוא הבחירות שהתקיימו במדינה בחודש דצמבר 2007, אשר נטען כי זויפו, ובהן זכה הנשיא מואי קיבקי. בעקבות תוצאות הבחירות פרצו עימותים ברחבי המדינה בין תומכי הנשיא קיבקי לבין תומכי מנהיג האופוזיציה ריילה אודינגה. החקירה מתמקדת בחשדות לביצוע פשעים נגד האנושות בהקשר של אירועי האלימות, אשר הובילו למותם של יותר מ-1,000 בני אדם ולעקירתם של מאות אלפים. ההליכים נפתחו הן נגד תומכי הנשיא דאז קיבקי והן נגד תומכי מנהיג האופוזיציה אודינגה.

175 ICC, Press Release, ICC judges grant the Prosecutor's request to launch an investigation on crimes against humanity with regard to the situation in Kenya (Mar. 31, 2010)

במסגרת החקירה נפתחו תיקים בגין ביצוע פשעים נגד האנושות נגד תשעה חשודים, שכללו שרים בכירים בממשלת קניה, כולל סגן ראש הממשלה אוהרו קניאטה ושר החינוך ויליאם רוטו, אשר מאז שנת 2013 משמשים נשיא וסגן נשיא קניה. נגד קיום החקירה הופעל לחץ מצד ממשלת קניה, בין היתר באמצעות האיחוד האפריקאי, במטרה לבטל את ההליכים נגד מנהיגי המדינה. נטען בין היתר כי בית הדין נוקט יחס לא־שוויוני ומפלה כלפי מדינות אפריקה ומנהיגיהם. במסגרת זו אף נעשתה פנייה למועצת הביטחון, שלא צלחה, להפעיל את סמכותה להקפאת ההליכים. למרות שהחשודים התייצבו בפני בית הדין, כך שהתאפשר לנהל הליך, בסופו של דבר התביעה לא הצליחה להביא להרשעה של אף אחד מן החשודים. זאת בשל היעדר ראיות מספקות. לחלקם לא אושרו האישומים או שבוטלו על ידי התביעה, וחלקם זוכו במשפט.

בית הדין קבע כי היעדר הראיות נבע בין היתר עקב מותם של חלק מהעדים, שינוי בגרסת עדותם או חזרה מהסכמתם להעיד בשל הפעלת לחץ עליהם. בעקבות זאת נפתחו תיקים נגד שלושה חשודים בעבירות של שיבוש הליכי משפט, אגב השפעה על עדים בהליכים העיקריים. הליך נגד נאשם אחד מתקיים, לאחר שהסגיר את עצמו לבית הדין בנובמבר 2020. שני החשודים הנוספים טרם נעצרו.

6. **לוב** – לוב אינה חברה בבית הדין, אולם בחודש פברואר 2011 אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 1970 (2011), שבמסגרתה הפנתה את המצב לבית הדין.¹⁷⁶ הרקע לחקירה הוא ההתקוממות נגד שלטונו של שליט לוב לשעבר מועמר קדאפי, שהחלה בפברואר 2011 אגב גל המחאות בעולם הערבי, והאמצעים שנקט המשטר לדיכוי ההתקוממות. נוסף על כך, לאחר נפילת משטר קדאפי נמשכו במדינה עימותים בין מיליציות חמושות, והחקירה מתייחסת גם לפשעים אפשריים שבוצעו במסגרתם. החקירה נפתחה בחודש מארס 2011 ומתמקדת בפשעים נגד האנושות ובפשעי מלחמה שבוצעו מאז חודש פברואר 2011.¹⁷⁷

במסגרת החקירה נפתחו תיקים נגד חמישה חשודים, כולל מועמר קדאפי, שמת בינתיים. סייף קדאפי, בנו של מועמר קדאפי וראש הממשלה בפועל, טרם נעצר. הליך

S.C. Res. 1970 (Feb. 26, 2011) 176

ICC, Statement, ICC Prosecutor to open an investigation in Libya (Mar. 2, 2011) 177

אחד בוטל לאור קיומם של הליכים נגד החשוד בלוב בגין אותם פשעים, ושני הליכים נוספים נסגרו עקב מות החשודים.

7. **חוף השנהב** – חוף השנהב הצטרפה לבית הדין בחודש פברואר 2013, אולם כבר באפריל 2003 נתנה לבית הדין הסכמה אד הוק להחיל את סמכות השיפוט שלו בשטחה מחודש ספטמבר 2002. בעקבות זאת נפתחה בדיקה מקדמית באוקטובר 2003, שעסקה בחשדות לביצוע פשעים במהלך העימותים בין כוחות השלטון תחת הנשיא דאז לורן גבאגבו לבין כוחות מורדים, אגב מלחמת האזרחים הראשונה של חוף השנהב בין השנים 2002-2007.

בנובמבר 2010 התקיימו בחירות לנשיאות שבהן התמודדו גבאגבו ואלאסן ואטארה, ובסיומן זכה ואטארה אשר מכהן מאז בתפקיד. גבאגבו סירב להכיר בתוצאות הבחירות וסירבו הוביל למלחמת האזרחים השנייה של חוף השנהב, בין תומכי גבאגבו לתומכי ואטארה.

בדצמבר 2010 ובמאי 2011 חזרה ואישרה חוף השנהב את הסכמתה להחיל את סמכות השיפוט של בית הדין בשטחה, ובחודש אוקטובר 2011 פתח התובע אוקמפו בחקירה, לאחר קבלת אישור מערכאת קדם המשפט.¹⁷⁸ מדובר בחקירה הראשונה שנפתחה בעקבות הסכמה אד הוק של מדינה שאינה חברה בבית הדין. האישור לפתיחה בחקירה ניתן תחילה ביחס למעשים שבוצעו החל מנובמבר 2010, אולם בפברואר 2012 אישרה ערכאת קדם המשפט להרחיב את היקף החקירה כך שתכלול גם חשדות לביצוע פשעים מחודש ספטמבר 2002 ואילך.¹⁷⁹

במסגרת החקירה נפתחו תיקים נגד שלושה חשודים. שני חשודים, נשיא חוף השנהב לשעבר לורן גבאגבו ויד ימינו צ'ארלס בלה גודה זוכו במשפט בינואר 2019, לאחר שבית הדין קבע שלא הוכח קיומה של תוכנית להשאיר את גבאגבו בשלטון, שכוללת ביצוע פשעים נגד האוכלוסייה האזרחית כחלק מתוכנית או מדיניות. התיק הנוסף נפתח נגד סימון גבאגבו, אשתו של לורן גבאגבו, אולם צו המעצר שהוצא נגדה בוטל ביולי 2021, לאחר שאושר בערעור הזיכוי של בעלה. זהו המקרה היחידי שבו התקיים הליך בבית הדין נגד אישה עד כה.

178 ICC, Press Release, ICC Pre-Trial Chamber III authorises the Prosecutor to launch an investigation in Côte d'Ivoire (Oct. 3, 2011)

179 ICC, Press Release, Côte d'Ivoire: the ICC Judges expand the scope of the investigation to the 2002-2010 period (Feb. 23, 2012)

8. **מאלי** – מאלי הצטרפה לבית הדין בחודש אוגוסט 2000. ביולי 2012 פנו השלטונות במדינה לבית הדין בבקשה לחקור פשעים שבוצעו בשטח המדינה, ובעקבות ההפניה נפתחה חקירה בינואר 2013.¹⁸⁰

החקירה מתמקדת בחשדות לביצוע פשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות בעיקר בשלושה מחוזות בצפון המדינה אגב שני אירועים מרכזיים – העימות המזוין שפרץ בחודש ינואר 2012 בין מיליציות חמושות לכוחות הביטחון של מאלי, אשר הוביל לתפיסת צפון המדינה על ידי המיליציות והכרזה כי האזור משוחרר ועצמאי; וההפיכה הצבאית שהתרחשה בחודש מארס 2012 ובה הודח הנשיא טורה. במסגרת החקירה נפתחו תיקים נגד שני חשודים, פעילים בארגון טרור. האחד הורשע בביצוע פשעי מלחמה והמשפט בעניינו של השני עודנו מתנהל.

9. **הרפובליקה המרכז-אפריקאית II** – החקירה נפתחה בחודש ספטמבר 2014, בעקבות הפניה נוספת של הרפובליקה המרכז-אפריקאית בחודש מאי 2014, בבקשה לחקור פשעים שבוצעו בשטח המדינה. החקירה מתרכזת בחשדות לביצוע פשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות אגב העימות המזוין שהתלקח במדינה מאז חודש אוגוסט 2012 בין מיליציות אתניות במדינה – מיליציות סלקה המוסלמית ומיליציות אנטי-בלאקה הנוצרית.¹⁸¹

הרקע לחקירה הוא ההפיכה שהובילה מיליציות סלקה נגד שלטונו של הנשיא פרנסואה בוזיזה מאז חודש אוגוסט 2012 ואשר הביאה להדחתו מהתפקיד במארס 2013 ולתפיסת השלטון על ידי מנהיג הסלקה מישל ג'וטודיה. בעקבות זאת החלו עימותים במדינה. ג'וטודיה כיהן בתפקיד עד פרישתו בינואר 2014 בלחץ של מדינות באזור. מוערך כי הלחימה גרמה לאלפי הרוגים ולכך שכמיליון אזרחים נעקרו מבתיהם. במסגרת החקירה נפתחו תיקים נגד חמישה חשודים, מפקדים בכירים במיליציות הצבאיות. ארבעה חשודים נמצאים בחזקת בית הדין וההליכים נגדם נמצאים בשלבים שונים, וחשוד אחד טרם נעצר.

180 ICC, Press Release, ICC Prosecutor opens investigation into war crimes in Mali: "The legal requirements have been met. We will investigate" (Jan. 16, 2013)

181 ICC, Press Release, Statement of the Prosecutor of the International Criminal Court, Fatou Bensouda, on opening a second investigation in the Central African Republic (Sep. 24, 2014)

10. **גיאורגיה (החקירה מתייחסת גם לרוסיה)** – גיאורגיה הצטרפה לבית הדין בחודש ספטמבר 2003. ב־14 באוגוסט 2008 הודיע התובע אוקמפו על פתיחת בדיקה מקדמית ביוזמתו בנוגע לחשדות לביצוע פשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות על ידי צבא גיאורגיה, הכוחות הבדלניים של דרום אוסטיה וצבא רוסיה, במהלך העימות המזוין שהתגלע בדרום אוסטיה בחודש אוגוסט 2008. ב־13 באוקטובר 2015, בסיומה של בדיקה מקדמית שנערכה במשך כשבע שנים, הודיעה התובעת בנסודה כי התמלאו התנאים הנדרשים לפתיחת חקירה בנוגע לפשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות שהתרחשו לכאורה בין ה־1 ביולי ל־10 באוקטובר 2008, וכי ביקשה אישור מערכאת קדם המשפט לקיום חקירה.¹⁸² התובעת ציינה בבקשתה כי יש יסוד סביר להניח שהכוחות הבדלניים של דרום אוסטיה, בסיוע אפשרי של רוסיה, פעלו במסגרת קמפיין לגירוש גיאורגים מדרום אוסטיה שכלל בין היתר הריגה, רדיפה והרס רכוש. עוד ציינה התקפות מצד צבא גיאורגיה נגד כוחות שמירת שלום רוסיים, וכן התקפות מצד הכוחות הבדלניים נגד כוחות שמירת שלום גיאורגיים. לגבי סוגיית המשלימות – התובעת ציינה כי מאז שנת 2011 משרדה בחן את קבילות המקרים הפוטנציאליים לאור קיום הליכים מדינתיים בגיאורגיה וברוסיה, אולם בחודש מארס 2015 הודיעה גיאורגיה כי היא משעה את ההליכים ללא הגבלת זמן. ביחס להליכים ברוסיה ציינה התובעת כי הם ממשיכים להתקיים, ומשרדה ממשיך לבחון אם הם כנים. לאור זאת התובעת קבעה כי הליכים מדינתיים הקשורים לגירוש גיאורגים מדרום אוסטיה אינם עונים על דרישת המשלימות והמקרים הפוטנציאליים יהיו קבילים בבית הדין, אולם המקרים הפוטנציאליים שקשורים להתקפות מכוונות על כוחות שמירת שלום יהיו קבילים באופן חלקי בשל ההליכים שמתקיימים ברוסיה, ומשרד התביעה ימשיך לבחון את כנותם.¹⁸³ ב־27 בינואר 2016 אישרה ערכאת קדם המשפט את פתיחת החקירה, ובהתאם לכך החקירה נפתחה והיא עודנה מתנהלת.¹⁸⁴ ב־24 ביוני 2022 הוציאה ערכאת קדם

ICC, Press Release, The Prosecutor of the International Criminal Court, Fatou Bensouda, requests judges for authorisation to open an investigation into the Situation in Georgia (Oct. 13, 2015) 182

ICC, The Office of the Prosecutor, Report on Preliminary Examination Activities 2015 (Nov. 12, 2015) 183

ICC, Press Release, ICC Pre-Trial Chamber I authorises the Prosecutor to open an investigation into the situation in Georgia (Jan. 17, 2016) 184

המשפט צווי מעצר נגד שלושה בכירים בכוחות הבדלניים הפרו־רוסיים החשודים בביצוע פשעי מלחמה הכוללים כליאה בלתי חוקית, עינויים ויחס לא־אנושי, אגב כליאת אזרחים גיאורגים במהלך העימות המזוין. זאת במטרה להשתמש בהם כבני ערובה בעסקת חילופי שבויים עם ממשלת גיאורגיה ולקבל תמורתם אזרחים מדרום אוסטיה וכן אסירים הכלואים בגיאורגיה.¹⁸⁵

11. **בורונדי** — בורונדי הצטרפה לבית הדין בחודש דצמבר 2004. באפריל 2016 פתחה התובעת בנסודה ביוזמתה בבדיקה מקדמית. בעקבות זאת, בחודש אוקטובר 2016 הודיעה בורונדי על פרישה מבית הדין, והפרישה נכנסה לתוקף כעבור שנה, באוקטובר 2017. הפרישה אינה משפיעה על סמכות השיפוט של בית הדין ביחס לתקופה שבורונדי הייתה חברה בו. באוקטובר 2017 הודיעה התובעת בנסודה על פתיחת חקירה, לאחר קבלת אישור מערכת קדם המשפט.¹⁸⁶

החקירה מתמקדת בחשדות לביצוע פשעים נגד האנושות על ידי גורמי ממשל ושלוחיהם נגד מתנגדי השלטון, אגב עימותים שפרצו במדינה בחודש אפריל 2015 ונמשכו עד אוקטובר 2017. העימותים החלו לאחר שהנשיא דאז פייר נקורונזיזה הודיע כי יתמודד לנשיאות בפעם השלישית, באופן שנטען כי הוא עומד בסתירה להסכמי ארושה משנת 2000, אשר הובילו לסיום מלחמת האזרחים במדינה. במהלך העימותים נהרגו יותר מ־430 אזרחים, נעצרו יותר מ־3,400 בני אדם ויותר מ־230 אלף אזרחים נאלצו להימלט מהמדינה.

12. **בנגלדש (החקירה מתייחסת למיאנמר)** — בנגלדש הצטרפה לבית הדין בחודש יוני 2010. מיאנמר אינה חברה בבית הדין, אולם בחודש ספטמבר 2018 קבעה ערכאת קדם המשפט, לבקשת התובעת בנסודה, כי לבית הדין יש סמכות שיפוט ביחס לפשע הגירוש של מאות אלפים מבני הרוהינגיה על ידי מיאנמר לבנגלדש, שכן פעולות הגירוש הסתיימו בשטחה של בנגלדש, שהיא חברה בבית הדין. בהתאם לכך, בחודש

185 ICC, Press Release, Situation in Georgia: ICC Pre-Trial Chamber delivers three arrest warrants (June 30, 2022). בהודעת התובע צוין שהחקירה העלתה כי בוצעו פשעים גם על ידי גנרל בצבא רוסיה, אך הלה נפטר — ICC, Statement, ICC Prosecutor, Karim A.A. Khan QC, announces application for arrest warrants in the Situation in Georgia (Mar. 10, 2022)
186 ICC, Statement of the Prosecutor of the International Criminal Court, Fatou Bensouda, following judicial authorisation to commence an investigation into the Situation in Burundi (Nov. 9, 2017)

ספטמבר 2018 פתחה התובעת בבדיקה מקדמית, ובנובמבר 2019 פתחה בחקירה לאחר קבלת אישור מערכאת קדם המשפט.¹⁸⁷

החקירה מתמקדת בפשעים שבוצעו נגד בני הרוהינגיה במהלך גלי האלימות במדינה בשנים 2016-2017, כגון גירוש ורדיפה וכן חלה על פשעים נוספים, ככל שיסוד מסוים שלהם מבוצע בשטח בנגלדש, והם קשורים לגלי האלימות. בביקור שערך התובע חאן בבנגלדש בפברואר 2022, שבמהלכו נפגש גם עם נציגי הרוהינגיה, הוא הדגיש כי חקירה זו תזכה מצידו לעדיפות.¹⁸⁸

13. **אפגניסטן (החקירה מתייחסת גם לארצות הברית)** — אפגניסטן הצטרפה לבית הדין בחודש מאי 2003. בשנת 2006 פתח התובע אוקמפו, ביוזמתו, בבדיקה מקדמית בגין פשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות שבוצעו לכאורה באפגניסטן מאז 1 במאי 2003. בהמשך לממצאי הבדיקה, לאחר 11 שנים, ב־20 בנובמבר 2017, הגישה התובעת בנסודה בקשה לערכאת קדם המשפט לאשר פתיחה בחקירה בעניין פשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות שבוצעו לכאורה באפגניסטן ממועד זה על ידי אנשי הטאליבאן, הכוחות האפגניים וארצות הברית. הבקשה התייחסה גם לחשדות לפשעים של עינויים ואלימות מינית שביצעו הכוחות האמריקאיים בעצורים אפגנים בפולין, ברומניה ובליטא, שהן חברות בבית הדין, מאחר שהפשעים קשורים לעימות המזוין באפגניסטן.¹⁸⁹

ב־12 באפריל 2019 דחתה ערכאת קדם המשפט את בקשת התובעת לפתיחת החקירה. בית הדין קבע כי יש לו סמכות שיפוט בעניין, מאחר שאפגניסטן היא מדינה חברה. כמו כן קבע בית הדין כי המצב עומד בדרישות הקבילות, שכן יש יסוד סביר להניח כי הפשעים אכן בוצעו בידי הגורמים ומתקיימת דרישת החומרה, שכן המעשים כוללים בין היתר עינויים ויחס אכזרי, פגיעות בכבוד הפרט, אונס, רצח, שימוש במחבלים מתאבדים נגד אוכלוסייה אזרחית והוצאות להורג. נוסף על כך, דרישת המשלימות

187 ICC, Press Release, ICC judges authorise opening of an investigation into the situation in Bangladesh/Myanmar (Nov. 14, 2019)

188 ICC, Press Release, ICC Prosecutor, Karim A. A. Khan QC, concludes first visit to Bangladesh, underlines commitment to advance investigations into alleged atrocity crimes against the Rohingya (Mar. 1, 2022)

189 Situation in the Islamic Republic of Afghanistan, ICC-02/17, Request for authorisation of ICC, The Office — תקציר ההחלטה; an investigation pursuant to article 15 (Nov. 20, 2017) of the Prosecutor, Situation in Afghanistan Summary of the Prosecutor's Request for authorisation of an investigation pursuant to article 15 (Nov. 20, 2017)

מתקיימת בשל היעדר הליכים מספקים לחקירת החשדות ונקיטת הליכים פליליים בעניינם, הן בארצות הברית והן באפגניסטן. ואולם בית הדין קבע שהחקירה "לא תשרת את האינטרסים של הצדק" ולכן לא אישר את פתיחתה. בית הדין הסביר כי סיכויי ההצלחה של החקירה נמוכים. זאת לאור הזמן הרב שעבר מאז פתיחת הבדיקה המקדמית, העובדה כי מרבית פשעי המלחמה שצוינו בבקשה בוצעו בין השנים 2005-2015 ובעיקר בתחילת העשור, כך שספק אם ראיות רלוונטיות עדיין קיימות; ושיתוף הפעולה הבלתי מספק של הרשויות המקומיות עם התובעת כבר בשלב הבדיקה המקדמית. לאור זאת, פתיחת חקירה שתוביל ליצירת אשליה בקרב הקורבנות שהאשמים עתידים לתת את הדין על פשעיהם עלולה ליצור תסכול ועוינות כלפי בית הדין ולפגוע באמינותו וביכולתו למלא את תפקידו.¹⁹⁰ מעבר לכך, בשל היקף המשאבים שחקירה באפגניסטן תדרוש ביחס לאמצעים המוגבלים של בית הדין יהיה צורך להסיט משאבים ולפגוע בחקירות בעלות סיכויי הצלחה גבוהים יותר.

החלטה זו גררה תגובות נסערות והאשמות כי בית הדין נכנע ללחצים מצד ארצות הברית.¹⁹¹ התובעת בנסודה ערערה על ההחלטה,¹⁹² וב-5 במארס 2020 קיבלה ערכאת הערעור של בית הדין את ערעור התובעת ואישרה לפתוח בחקירה. נקבע כי בהחלטה אם לפתוח בחקירה ערכאת קדם המשפט נדרשת להימנע מלערב שיקולים מערכתיים, וכי היה עליה להתייחס רק לשאלה אם קיימת תשתית עובדתית סבירה עבור התביעה להמשיך בחקירה.¹⁹³

בהמשך להודעה על הפתיחה בחקירה הודיעה ממשלת אפגניסטן ב-26 במארס 2020 כי בכוונתה לנהל את החקירה בעצמה.¹⁹⁴ לאור הודעת אפגניסטן הוקפאה

Situation in the Islamic Republic of Afghanistan, ICC-02/17, Decision Pursuant to Article 15 of the Rome Statute on the Authorisation of an Investigation into the Situation in the Islamic Republic of Afghanistan (Apr. 12, 2019)

191 ACLU, Decision comes after repeated threats by Trump administration against ICC personnel (Apr. 12, 2019)

192 Situation in the Islamic Republic of Afghanistan, ICC-02/17, Request for Leave to Appeal the "Decision Pursuant to Article 15 of the Rome Statute on the Authorisation of an Investigation into the Situation in the Islamic Republic of Afghanistan" (June 7, 2019)

193 Situation in the Islamic Republic of Afghanistan, ICC-02/17 OA4, Judgment on the appeal against the decision on the authorisation of an investigation into the situation in the Islamic Republic of Afghanistan (Mar. 5, 2020)

194 ICC, ICC-02/17-139-Anx1 (Apr. 16, 2020)

החקירה בבית הדין.¹⁹⁵ בהמשך לכך, משרד התביעה הודיע כי הוא בוחן את כנות ההליכים על מנת להגיע למסקנה אם לבקש אישור מבית הדין להמשיך בחקירה.¹⁹⁶ ב-27 בספטמבר 2021, זמן קצר לאחר שהטאליבאן השתלט מחדש על אפגניסטן בהמשך ליציאת הכוחות האמריקאיים מהמדינה, הודיע התובע חאן כי ביקש אישור מערכאת קדם המשפט לחדש את החקירה. בהודעתו הסביר כי לאור תפיסת השלטון על ידי הטאליבאן, אין סיכוי לקיום חקירות מדינתיות אמיתיות ויעילות.¹⁹⁷ עוד הודיע כי החקירה תתמקד בפשעים שבוצעו על ידי הטאליבאן ודאע"ש ח'וראסאן (IS-K), ולשאר ההיבטים של החקירה תינתן עדיפות נמוכה. חאן נימק זאת במשאבים המוגבלים שעומדים לרשות משרדו ביחס להיקף הפשעים שנופלים תחת סמכות השיפוט של בית הדין ואשר מתרחשים או התרחשו ברחבי העולם, אשר מחייבים את מיקוד החקירה והקצאת המשאבים לתיקים שניתן להוכיח בבית המשפט "מעבר לספק סביר". חאן ציין את החומרה, ההיקף והאופי המתמשך של הפשעים שבוצעו על ידי הטאליבאן ודאע"ש ח'וראסאן, בין היתר ירי ללא הבחנה על אזרחים, הוצאות להורג ללא משפט, רדיפה של נשים וילדות, פשעים נגד ילדים ופשעים נוספים המשפיעים על האוכלוסייה האזרחית בכללותה. מהודעתו עולה כי במסגרת החקירה בבית הדין לא ייחקרו למעשה טענות לפשעי מלחמה שבוצעו על ידי אנשי הכוחות האמריקאיים שפעלו באפגניסטן.

ההליך באפגניסטן יצר מתח רב ביחסים בין בית הדין לארצות הברית, כמפורט בפרק הבא. החלטת חאן אפשרה למעשה את הפשרת המתיחות.

14. **"פלסטין" (החקירה מתייחסת גם לישראל)** — בחודש מארס 2021 פתחה התובעת בנסודה בחקירה בנוגע לכלל המעשים שבוצעו ביהודה ושומרון, במזרח ירושלים וברצועת עזה מ-13 ביוני 2014. פירוט בנושא זה בפרק 6 בהמשך.

195 ICC, Notification to the Pre-Trial Chamber of the Islamic Republic of Afghanistan's letter concerning article 18(2) of the Statute (Apr. 15, 2020)

196 ICC, Press Release, The Office of the Prosecutor and high-level delegation from the Islamic Republic of Afghanistan hold productive meetings at the Seat of the Court (May 9, 2021)

197 ICC, Statement of the Prosecutor of the International Criminal Court, Karim A. A. Khan QC, following the application for an expedited order under article 18(2) seeking authorisation to resume investigations in the Situation in Afghanistan (Sep. 27, 2021)

15. **הפיליפינים** — הפיליפינים הצטרפה לבית הדין בחודש נובמבר 2011. בפברואר 2018 פתחה התובעת בנסודה בבדיקה מקדמית ביוזמתה, בנוגע לחשדות לביצוע פשעים נגד האנושות על ידי השלטונות בפיליפינים בהקשר של הקמפיין למלחמה בסמים, מאז חודש יולי 2016.¹⁹⁸ בעקבות זאת, במארכ 2018 הודיעה הפיליפינים על פרישה מבית הדין והפרישה נכנסה לתוקף כעבור שנה, במארכ 2019. הפרישה אינה משפיעה על סמכות השיפוט של בית הדין ביחס לתקופה שהיא הייתה חברה בו. בחודש יוני 2021 הודיעה התובעת כי התמלאו התנאים הנדרשים לפתיחת חקירה, וכי יש יסוד סביר להניח שכוחות הביטחון במדינה, וכן אזרחים שפעלו בשילוב ובהכוונת כוחות הביטחון, הרגו עשרות אלפי אזרחים במהלך הקמפיין למלחמה בסמים, בין היתר אזרחים שנחשדו בשימוש או בסחר בלתי חוקי של סמים.¹⁹⁹ זאת ועוד, יש יסוד סביר להניח כי פשעים דומים בוצעו במחוז דבאו מאז שנת 1988, אשר נמשכו גם לאחר שהפיליפינים הצטרפה לבית הדין. לפיכך התובעת ביקשה אישור מערכאת קדם המשפט לפתוח בחקירה. בחודש ספטמבר 2021 אישרה ערכאת קדם המשפט את בקשת התביעה לפתוח בחקירה ביחס לתקופה שבין נובמבר 2011 עד מארכ 2019.²⁰⁰ בחודש נובמבר 2021 הודיעה הפיליפינים כי בכוונתה לנהל בעצמה את החקירה, ובהתאם לכך החקירה הוקפאה. ביוני 2022 פנה התובע חאן לערכאת קדם המשפט בבקשה לחדש את החקירה, מאחר שמצא שההליכים בפיליפינים אינם מספקים.²⁰¹
16. **ונצואלה I** — ונצואלה היא כאמור חברה בבית הדין. בחודש פברואר 2018 פתחה התובעת בנסודה ביוזמתה בבדיקה מקדמית בנוגע לחשדות לביצוע פשעים נגד

ICC, Statement of the Prosecutor of the International Criminal Court, Fatou Bensouda, 198
on opening Preliminary Examinations into the situations in the Philippines and in
Venezuela (Feb. 8, 2018)

ICC, Statement of the Prosecutor, Fatou Bensouda, on her request to open an investigation 199
of the Situation in the Philippines (June 14, 2021)

Situation in the Republic of the Philippines, ICC-01/21, Decision on the Prosecutor's 200
request for authorisation of an investigation pursuant to Article 15(3) of the Statute
(Sep. 15, 2021)

ICC, Statement of the Prosecutor of the International Criminal Court, Karim A.A. Khan 201
QC, following the application for an order under article 18(2) seeking authorisation to
resume investigations in the situation in the Philippines (June 24, 2022)

האנושות בהקשר של ההפגנות נגד השלטון במדינה, החל מחודש אפריל 2017.²⁰² בספטמבר 2018 פנו לתובעת שש מדינות חברות בבית הדין (ארגנטינה, קנדה, קולומביה, צ'ילה, פרגוואי ופרו) בבקשה לחקור פשעים שמתבצעים בוונצואלה מאז חודש פברואר 2014. זאת לאחר שפורסמו מספר דוחות, בין היתר של ארגון מדינות אמריקה (OAS), שכללו חשדות לביצוע פשעים במדינה.²⁰³

הבדיקה המקדמית התמקדה בעיקר בחשדות לביצוע פשעים נגד עצורים מאז שנת 2017. במהלך שנת 2020 משרד התביעה הגיע למסקנה כי יש יסוד סביר להניח שכוחות הביטחון והשלטונות במדינה, כוחות חמושים אחרים ואזרחים התומכים בממשלה ביצעו פשעים נגד עצורים מקרב המפגינים, הכוללים בין היתר כליאה, אונס, אלימות מינית ורדיפה.²⁰⁴

בחודש נובמבר 2021 הודיע התובע חאן כי הורה על פתיחת חקירה. לאור ההפניה של קבוצת המדינות החברות, התובע לא נדרש לבקש לשם כך אישור מערכאת קדם המשפט. בהודעה ציין התובע כי חתם על מזכר הבנות עם ממשלת ונצואלה לגבי שיתוף פעולה בנוגע לחקירה.²⁰⁵

בחודש אפריל 2022 הודיעה ונצואלה כי בכוונתה לנהל בעצמה את החקירה, ובהתאם לכך החקירה הוקפאה. התובע חאן הודיע כי בכוונתו לבקש מבית הדין, במהירות האפשרית, אישור להמשיך בחקירה. זאת מאחר שהגיע למסקנה שוונצואלה לא הציגה במסגרת ההודעה מידע חדש, המצדיק בחינה מחודשת של הקביעה כי התקיימה דרישת המשלימות ביחס לקבילות של מקרים פוטנציאליים העולים מן החקירה.²⁰⁶

ICC, Statement of the Prosecutor of the International Criminal Court, Fatou Bensouda, 202 on opening Preliminary Examinations into the situations in the Philippines and in Venezuela (Feb. 8, 2018)

ICC, Statement of the Prosecutor, Fatou Bensouda, on the referral by a group of six 203 States Parties regarding the situation in Venezuela (Sep. 27, 2018)

204 דוח בדיקות מקדמיות 2020, לעיל ה"ש 47, עמ' 52, סעיפים 204-205.

ICC, Press Release, ICC Prosecutor, Mr Karim A.A. Khan QC, opens an investigation into 205 the Situation in Venezuela and concludes Memorandum of Understanding with the Government (Nov. 5, 2021)

ICC, Press Release, ICC Prosecutor, Karim A.A. Khan QC, notifies Pre-Trial Chamber I of 206 a request from the Bolivarian Republic of Venezuela to defer his investigation under

17. **אוקראינה (החקירה מתייחסת גם לרוסיה)** – אוקראינה אינה חברה בבית הדין ולכן נדרשה לתת הסכמה אד הוק בהצהרה לבית הדין, על מנת שתהיה לו סמכות שיפוט בשטחה. הצהרה זו הוגשה ב־9 באפריל 2014, ובמסגרתה הודיעה אוקראינה כי היא מקבלת את סמכות בית הדין בנוגע לפשעים שבוצעו לכאורה בשטחה בין ה־21 בנובמבר 2013 ל־22 בפברואר 2014, במסגרת הסכסוך שפרץ בינה לבין רוסיה בחודש אוקטובר 2013.²⁰⁷ בעקבות ההצהרה, ב־25 באפריל 2014 פתחה התובעת בנסודה בבדיקה מקדמית.²⁰⁸ ב־8 בספטמבר 2015 הגישה אוקראינה הצהרה נוספת לבית הדין, שבמסגרתה העניקה לו סמכות גם ביחס לתקופה מה־20 בפברואר 2014, ללא מועד סיום.²⁰⁹

ראשיתו של הסכסוך ב'אירועי יברומאידאן', שהחלו בהפגנות שהתקיימו בתגובה להחלטת ממשלת אוקראינה שלא לחתום על הסכם שיתוף פעולה עם האיחוד האירופי, ואשר הובילו להדחת הנשיא הפרו־רוסי ויקטור ינוקוביץ' ולעריכת בחירות בחודש מאי 2014, שבהן ניצח פטרו פורושנקו. בעקבות זאת רוסיה ביצעה השתלטות צבאית על חצי האי קרים, הכריזה על עצמאות האזור, כביכול ביוזמת תושביו, ערכה משאל עם לגבי הצטרפותו של חצי האי לרוסיה (שזכה לתמיכה של כ־95 אחוזים מהמצביעים), וב־18 במארס 2014 ביצעה סיפוח רשמי. במקביל לסיפוח חצי האי קרים החלו להתלקח מהומות אלימות במזרח אוקראינה בין קבוצות בדלנים פרו־רוסים לבין צבא אוקראינה. המהומות התפתחו לקרבות שכללו הפגזות מסיביות ושימוש בנשק כבד, והובילו למותם של יותר מ־3,000 אזרחים.

בסוף שנת 2016 משכה רוסיה את חתימתה מאמנת רומא. מדובר בפעולה הצהרתית, שכן רוסיה ממילא אינה חברה בבית הדין משום שלא אשררה את האמנה. ב־11 בדצמבר 2020 הודיעה התובעת בנסודה כי התמלאו התנאים הנדרשים לפתיחת חקירה בנוגע לפשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות, שהתרחשו לכאורה

article 18(2) of Rome Statute and confirms intention to apply for authority to resume investigations (Apr. 21, 2022)

ICC, Registrar (Apr. 9, 2014) 207

ICC, Press Release, The Prosecutor of the International Criminal Court, Fatou Bensouda, opens a preliminary examination in Ukraine (Apr. 25, 2014) 208

ICC, Registrar (Sep. 8, 2015) 209

במזרח אוקראינה ובחצי האי קרים מאז שנת 2014.²¹⁰ התובעת גרסה כי יש יסוד סביר להניח שהצדדים לעימות ביצעו מגוון רחב של פשעים, בין היתר רצח, עינויים, כליאה בלתי חוקית, אילוף אנשים מוגנים לשרת בכוחותיה של מעצמה עוינת, שלילה בזדון של הזכות למשפט הוגן מאנשים מוגנים, תפיסה של רכוש אויב שלא נדרש באופן חיוני למלחמה, העברה בכוח של עצירים ואסירים מתוך השטח הכבוש, שלילה חמורה של חירות פיזית, רדיפה מטעמים פוליטיים, היעלמות כפויה של בני אדם, התקפה מכוונת כלפי אוכלוסייה אזרחית ויעדים אזרחיים, אונס ואלימות מינית.

התובעת ציינה כי על אף שמתקיימים הליכים משפטיים באוקראינה וברוסיה, הליכים אלו אינם עונים על דרישת המשלימות. זאת משתי סיבות: ראשית, לאור העובדה שהם אינם מעידים על ביצוע חקירות מספקות של חשודים בביצוע הפשעים; שנית, לאור חוסר היכולת של כל צד לחקור, לאסוף ראיות ולעצור חשודים בשטח של הצד השני לעימות, באופן שמונע למעשה את קיום ההליכים. לפיכך קבעה התובעת כי המקרים הפוטנציאליים יהיו קבילים בבתי הדין. התובעת גם ציינה שזכתה לשיתוף פעולה מצד הרשויות באוקראינה, אולם לא מצד הרשויות ברוסיה. לאור התמללות התנאים, התובעת קבעה כי השלב הבא הוא בקשת אישור מערכאת קדם המשפט לפתוח בחקירה.

מעניין לציין כי בדוח התובעת משנת 2018 בדבר בדיקות מקדמיות צוין כי משרדה בוחן בהקשר של חצי האי קרים, בין היתר, אם התבצע פשע מלחמה של העברת אוכלוסייה של הכוח הכובש לתוך השטח הנכבש (בדומה לפשע ההתנחלויות שנבחן בהליך הנוגע לישראל),²¹¹ אולם בדוחות הבאים אין אזכור של בחינה כזאת.

ב-28 בפברואר 2022, עקב פלישת רוסיה לאוקראינה, הודיע התובע חאן כי החליט להתקדם עם החקירה במהירות האפשרית ולבקש אישור מערכאת קדם המשפט לפתיחת חקירה. עוד הודיע כי החקירה תכלול גם חשדות לפשעי מלחמה שמתבצעים במהלך הלחימה הנוכחית. כדי לאפשר פתיחת חקירה מיידית ציין חאן כי באפשרותן של מדינות חברות להפנות אליו בקשה לחקור את המצב.²¹² בהמשך לכך, 43 מדינות

ICC, Statement of the Prosecutor, Fatou Bensouda, on the conclusion of the preliminary examination in the situation in Ukraine (Dec. 11, 2020) 210

ICC, The Office of the Prosecutor, Report on Preliminary Examination Activities 2018 (Dec. 5, 2018) 211

ICC, Statement of ICC Prosecutor, Karim A.A. Khan QC, on the Situation in Ukraine: "I have decided to proceed with opening an investigation." (Feb. 28, 2022) 212

חברות פנו לחאן בבקשה לחקור.²¹³ ב-2 במארס הודיע התובע כי החקירה נפתחה וכי נשלחו צוותי חקירה לשטח לשם תיעוד פשעי המלחמה.²¹⁴ כפי שהוסבר לעיל, החקירה לא תתייחס לפשע התוקפנות, קרי לעצם הפלישה של רוסיה לאוקראינה, מאחר שרוסיה אינה חברה בבית הדין.

ICC, Ukraine (Last visited July 4, 2022) 213

ICC, Statement of ICC Prosecutor, Karim A.A. Khan QC, on the Situation in Ukraine: Receipt of Referrals from 39 States Parties and the Opening of an Investigation (Mar. 2, 2022) 214